

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

VISUELE KUNSTE V1

FEBRUARIE/MAART 2015

PUNTE: 100

TYD: 3 uur

**Hierdie vraestel bestaan uit 19 bladsye.
Hierdie vraestel moet in volkleur gedruk word.**

INSTRUKSIES EN INLIGTING

In hierdie eksamen sal jy die volgende vaardighede toon:

- Die gebruik van die korrekte kunsterminologie
- Die gebruik en implementering van visuele analise en kritiese denke
- Skryf- en navorsingsvaardighede binne 'n geskiedkundige en kulturele konteks
- Die plasing van spesifieke voorbeelde in 'n kulturele, sosiale, politieke en historiese konteks
- 'n Begrip van eiesoortige kreatiewe style

Lees die volgende instruksies voordat jy besluit watter vrae om te beantwoord.

1. Hierdie vraestel bestaan uit AGT vrae.
2. Beantwoord enige VYF vrae vir 'n totaal van 100 punte.
3. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.
4. Vrae verskyn op die linkerkantse bladsye, met visuele bronne op die regterkantse bladsye.
5. Maak seker dat jy na die kleurafdrukke in die visuele bronne verwys waar dit vereis word.
6. GEEN punte sal toegeken word vir inligting wat in een antwoord bespreek en in ander antwoorde herhaal word NIE. Kruisverwysing na kunswerke is toelaatbaar.
7. Noem die kunstenaar en titel van elke kunswerk wat jy in jou antwoorde bespreek. Onderstreep die titel van 'n kunswerk of die naam van 'n gebou.
8. Skryf op 'n duidelike, kreatiewe en gestruktureerde manier en gebruik volsinne en paragrawe volgens die instruksies van elke vraag. 'n Lys met feite/tabelle word NIE aanvaar NIE.
9. Gebruik die volgende riglyne vir die lengte van jou antwoorde. Let op die puntetoekenning:
 - 6–8 punte: 'n minimum van $\frac{1}{2}$ – $\frac{3}{4}$ bladsy
 - 10–14 punte: 'n minimum van 1–1½ bladsy(e)
 - 20 punte: 'n minimum van 2 bladsye
10. Skryf netjies en leesbaar.

WOORDELYS

Gebruik die volgende woordelys om seker te maak dat jy verstaan hoe om 'n spesifieke vraag te benader:

Analiseer:	'n Gedetailleerde en logiese bespreking van die formele kunselemente soos lyn, kleur, toonwaarde, formaat en komposisie van 'n kunswerk.
Beskryf:	Gee die feite, besonderhede en verdere inligting van die kunswerk; berig oor wat die oog mag sien.
Bespreek:	Stel jou standpunt en gee redes vir jou stelling.
Formele kunselemente:	Die basiese elemente wat gebruik word om 'n kunswerk te skep, soos lyn, vorm, toonwaarde, tekstuur, kleur, ruimte, komposisie, ensovoorts.
Interpreteer:	Analiseer en evalueer (gee 'n ingeligte mening oor) 'n kunswerk. Kontekstualiseer dit histories, kultureel, sosiaal, polities, ensovoorts en motiveer jou bevindinge deur na soortgelyke spesifieke voorbeelde te verwys.
Kontekstualiseer:	Met betrekking tot, of afhangend van, die raamwerk van inligting; met betrekking tot die situasie, tyd/era en plek waarna die inligting verwys.
Motiveer:	Om met bewyse of getuienis te ondersteun.
Noem:	Gee presiese feite en sê direk wat jy dink – gee jou mening, asook 'n verduideliking.
Verduidelik:	Maak duidelik en gee redes vir jou stelling.
Vergelyk:	Toon die verskille en ooreenkomste op 'n geordende wyse binne dieselfde argument aan.
Visuele bronne:	Die visuele afbeeldings wat in hierdie vraestel voorsien word of waarna in ander bronne verwys word.

BEANTWOORD ENIGE VYF VRAE.**VRAAG 1: DIE STEM VAN OPKOMENDE KUNSTENAARS**

Die werke wat deur hierdie kunstenaars geskep is, was suiwer afkomstig van hulle begeerte om hulle omgewing uit te beeld sonder kritiese of politieke kommentaar.

- 1.1 Bestudeer FIGUUR 1a en FIGUUR 1b en skryf 'n kort opstel waarin jy soveel waarnemings as moontlik maak.

Verwys na die volgende:

- Die tema van die skilderye
- Styl van die werke
- Gebruik van lyn en toonwaarde
- Betekenis van die kunswerke

(8)

- 1.2 Skryf 'n opstel en bespreek EEN kunswerk elk van enige TWEE kunstenaars wat jy bestudeer het wie se werk van sy of haar omgewing getuig.

Jou opstel moet die volgende insluit:

- Name van die kunstenaars en titels van die kunswerke
- Temas/onderwerpe
- Gebruik van media en tegnieke
- Styl van werk
- Gebruik van formele elemente
- Sosio/kulturele en ander invloede

(12)
[20]

FIGUUR 1a: Durant Sihlali, **South Africa Slums, Zondi Township** (Suid-Afrika Krotbuurt, Zondi Township), waterverf, 1957.

FIGUUR 1b: Sophie Peters, **The Old Days (Die Ou Dae)**, linoosnee op papier, 1991.

VRAAG 2: SUID-AFRIKAANSE KUNSTENAARS BEÏNVLOED DEUR AFRIKA-EN/OF INHEEMSE KUNSVORMS

Alhoewel die werke van Cecil Skotnes en Sfiso Ka-Mkame met 50 jaar verskil, toon beide sterk bewyse van 'n Afrika-identiteit. Die vraag ontstaan of hierdie invloed vandag steeds van toepassing is.

- 2.1 Analiseer FIGUUR 2a en FIGUUR 2b krities deur die stelling hierbo te bespreek.

Jou antwoord moet die volgende insluit:

- Die manier waarop hierdie werke 'n 'Afrika-identiteit' weergee
- Die manier waarop die Afrika-invloed hulle styl affekteer
- Gebruik van vorms, simbole en patrone
- Betekenis of boodskap in die werke

(8)

- 2.2 Bespreek EEN of meer werke van EEN kunstenaar wie jy bestudeer het wat grootliks deur Afrika beïnvloed is.

Jou antwoord moet die volgende insluit:

- Naam van kunstenaar en titel(s) van werk(e)
- Invloed of gebruik van Afrika-simbole en -beelde
- Gebruik van media en tegniek
- Komposisie en styl van werk
- Betekenis(se) van die werk(e)

(12)
[20]

FIGUUR 2a: Cecil Skotnes, ***Two Heads (Twee Koppe)***, geverfde houtpaneel, 1956.

FIGUUR 2b: Sfiso Ka-Mkame, ***A song for Africa II ('n Lied vir Afrika II)***, oliepastel op papier, 2006.

VRAAG 3: SOSIO-POLITIEKE KUNS, INSLUITEND WEERSTANDSKUNS VAN DIE 1970's EN 1980's

Kentridge het die tipiese hoë middelklas van die 1980's uitgebeeld om sy teenstand teen die manier waarop mense fondse vir natuurbewaring ingesamel het, te toon. Dit was in hierdie tydperk dat die 'Save the Rhino' (Red die renoster-) veldtog van stapel gestuur is.

3.1. Verwys na die visuele bron in FIGUUR 3 en skryf 'n kort opstel waarin jy die volgende beantwoord:

- Wat is die verband tussen mens en dier in die kunswerk?
- Verduidelik die betekenis/doel van die gebruik van 'n interieur in die eerste twee panele en 'n eksterieur in die derde paneel.
- Wat is die betekenis van die uitbeelding van die verkyker in die middelste paneel?
- Identifiseer beelde van diere en die moontlike betekenis daarvan.
- Die gebruik van lyn en kleur.

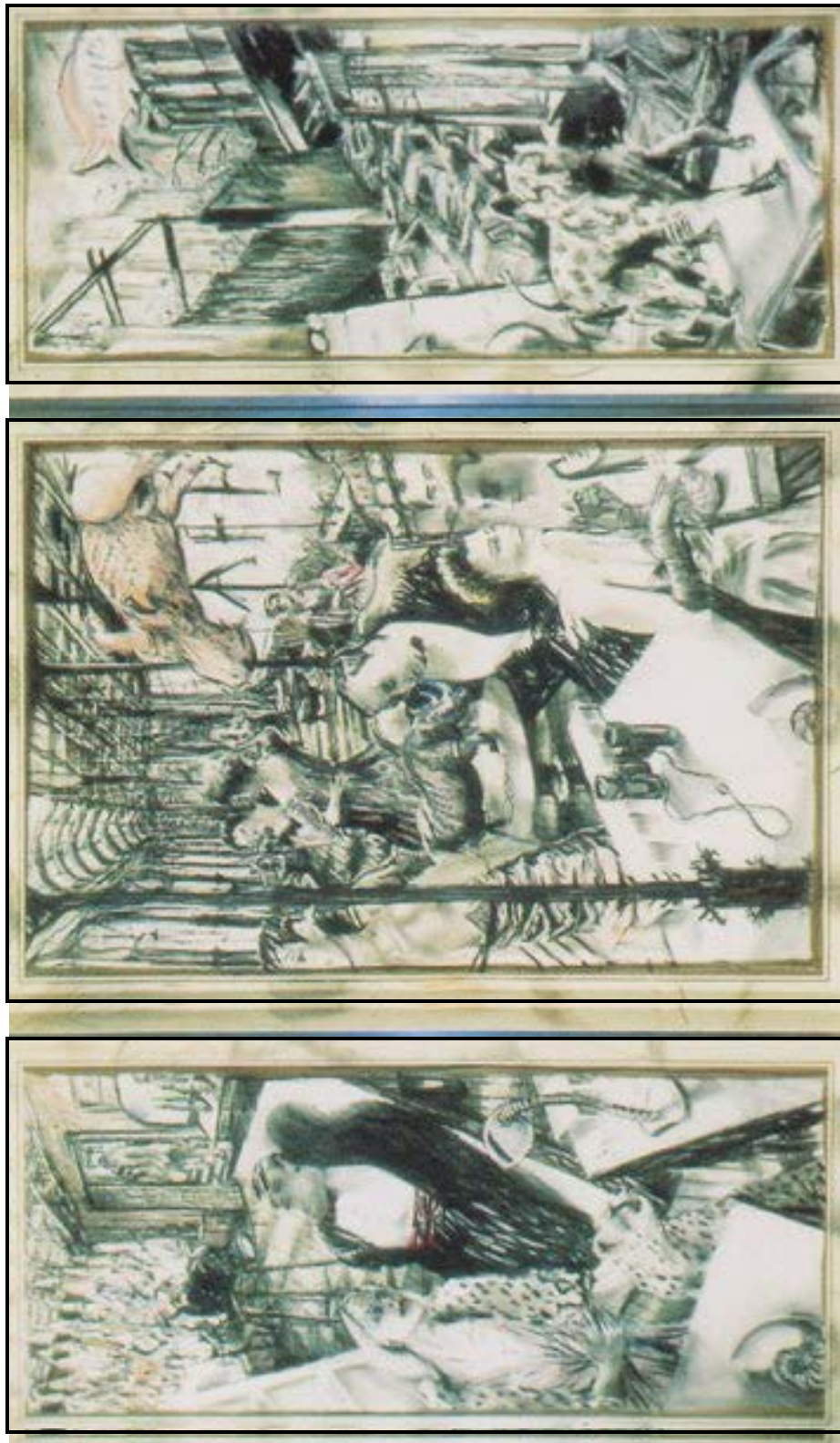
(10)

3.2 Analiseer TWEE spesifieke kunswerke wat jy bestudeer het en skryf 'n opstel waarin jy bespreek hoe die kunstenaar(s) op sosiale en politieke kwessies in hulle werk kommentaar gelewer het.

Jou opstel moet die volgende insluit:

- Name van kunstenaars en titels van werke
- Kwessies aangeroei
- Moontlike boodskappe/betekenis

(10)
[20]

FIGUUR 3: William Kentridge, *The Conservationist Ball (Die Natuurbewaarder se Dansparty)*, houtskool en conté, 1985.

VRAAG 4: KUNS, KUNSVLYT EN GEESTELIKE WERKE HOOFSAAKLIK UIT LANDELIKE SUID-AFRIKA

Baie Suid-Afrikaanse landelike kunstenaars gee uitdrukking aan hulle eie vertolking van spirituele sake en daardeur word verwronge en vereenvoudigde beelde dikwels uitgebeeld. Hulle werk is eerlik, sonder vooroordeel en is 'n refleksie van hulle ware oortuigings.

4.1 Vergelyk FIGUUR 4a en 4b en skryf 'n paragraaf oor elkeen waarin jy na die volgende verwys:

- Watter rol speel die media in elke werk? Verwys na styl en kunselemente.
- Verduidelik die verskillende vertolkings en moontlike invloede van die verhaal van Adam en Eva soos deur elke kunstenaar gebruik.

(8)

4.2 Bespreek TWEE kunswerke van enige Suid-Afrikaanse kunstenaars wie se werk jy bestudeer het, wat 'n spirituele inhoud onthul.

Gebruik die volgende as 'n riglyn in jou antwoord:

- Name van kunstenaars en titels van werke
- Spirituele beelde
- Media en tegnieke
- Invloede
- Inhoud en betekenis

(12)
[20]

FIGUUR 4a: Jackson Hlungwani, *Adam and the Birth of Eve*
(*Adam en die Geboorte van Eva*), hout, 1985–1989.

FIGUUR 4b: Azaria Mbatha, *Adam and Eve/Cursed be the Ground*
(*Adam en Eva/Vervloek is die Grond*), linoosnee op papier, 1964.

VRAAG 5: MULTIMEDIA EN NUWE MEDIA – ALTERNATIEWE, KONTEMPORÊRE EN POPULÊRE KUNSVORMS IN SUID-AFRIKA

Robin Rhode maak kuns op straat. Op speelgronde, betonsypaadjies en teen baksteenmure gebruik hierdie Suid-Afrikaner slegs 'n stukkie kryt of houtskool om gebeurteniskuns ('performance art') te skep wat die grens tussen twee en drie dimensies uitdaag.

Verwys na die visuele bronne in FIGUUR 5a en FIGUUR 5b en bespreek hoe Robin Rhode deur sy kuns kommunikeer.

Oorweeg die volgende in jou antwoord:

- Bespreek EEN werk van enige TWEE Suid-Afrikaanse kunstenaars wat alternatiewe, kontemporêre of populêre kunsvorms gebruik om hulle boodskappe na die kyker oor te dra
- Opvoering en dokumentering
- Storie oorgedra deur die aksie van die kunstenaar
- Moontlike boodskappe/betekenis
- Die betekenis van die gebruik van speelgronde, betonsypaadjies en baksteenmure

[20]

FIGUUR 5a: Robin Rhode, **Stone Flag (Klipvlag)**, dokumentering van gebeurteniskuns ('performance art'), 2003.

FIGUUR 5b: Robin Rhode, **Stone Flag (Klipvlag)** (vergrote detail van FIGUUR 5a), dokumentering van gebeurteniskuns ('performance art'), 2003.

VRAAG 6: POST-1994 DEMOKRATIESE IDENTITEIT IN SUID-AFRIKA

Ons geskiedenis vorm ons identiteit. Om sin te maak uit wreedhede uit die verlede, het kunstenaars geskiedenis en tradisie vir heling en bevryding nagevors.

Anselm Kiefer is 'n Duitse kunstenaar wat die landskap as 'n metafoor vir die swaarkry en skuldgevoelens van die Duitse volk na die Nazi-gruweldade van die Tweede Wêreldoorlog gebruik.

Boltanski verken temas van verlies en geheue (herinneringe) en skep gedenkinstallasies van onbekende mense – naamlose individue wat moontlik slagoffers van die Joodse volksmoord was.

6.1 Skryf 'n paragraaf oor FIGUUR 6a en 6b deur die volgende te beantwoord:

- Hoe is elke werk gemaak? Oorweeg die styl en aanbieding van elk.
- Wat dink jy is die betekenis van die gebruik van materiaal soos strooi, koekieblieke, fotografie en beligting?
- Op watter moontlike maniere help hierdie werke met die helingsproses?
- Hoe belangrik is ons geskiedenis in die vorming van ons identiteit?

(10)

6.2 Geskiedenis is net een manier om ons identiteit te vorm. Skryf 'n opstel waarin jy ten minste EEN ander kunstenaar se werk bespreek wat 'n ander manier het om 'n mens se identiteit uit te druk.

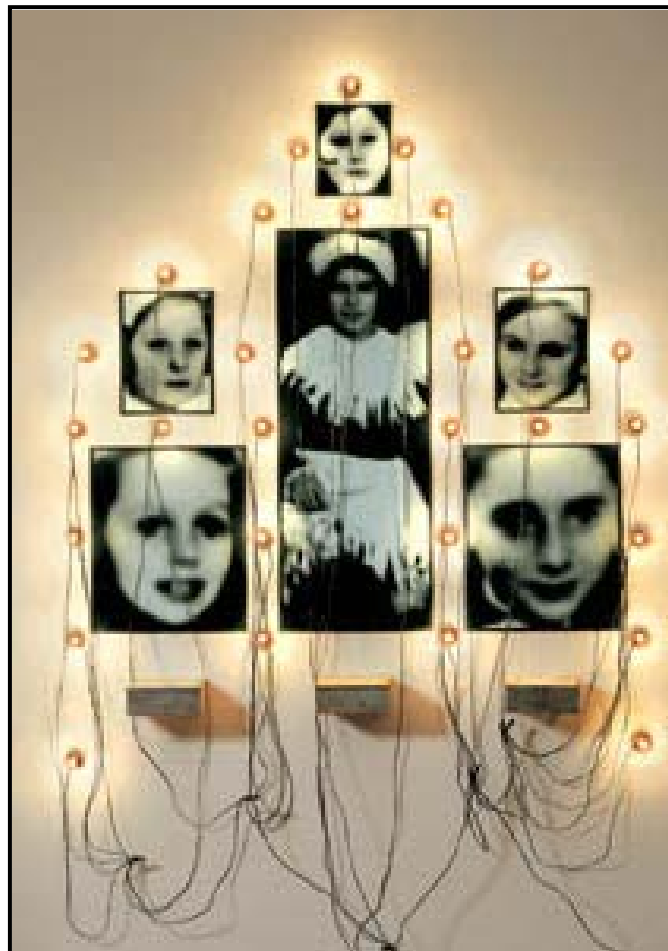
Jou opstel moet die volgende insluit:

- Naam van kunstenaar en titel van werk
- Gebruik van medium en tegniek
- Hoe die kunstenaar identiteit in die werk uitgedruk het
- Hoe word aktuele/hedendaagse kwessies deur die kunstenaar hanteer

(10)
[20]

FIGUUR 6a: Anselm Kiefer, **Nuremberg**, akriel, emulsie en strooi op doek, 1983.

FIGUUR 6b: Christian Boltanski, **Monument (Odessa)**, ses afdrucke, drie koekieblieke, ligte en draad, 1989.

VRAAG 7: GESLAGSKWESSIES: MANLIKHEID EN VROULIKHEID

Die *Venus de Milo* is 'n verpersoonliking van die perfekte vrou, maar is met verloop van tyd beskadig. Lionel Smit verkies om met die konsep van fragmentasie te werk, terwyl Marc Quinn 'n alternatiewe beskouing van vroulike skoonheid en heldhaftigheid toon met sy uitbeelding van Alison Lapper, 'n vrou wat sonder arms gebore is.

- 7.1 Die vroue in FIGUUR 7a, FIGUUR 7b, FIGUUR 7c en FIGUUR 7d is 'n verpersoonliking van al die eienskappe wat 'n vrou behoort te verteenwoordig: skoonheid, vrugbaarheid, kalmte en grasia.

Neem die stelling hierbo in ag en skryf 'n paragraaf waarin jy die DRIE beeldhouwerke bespreek.

Jou paragraaf moet die volgende insluit:

- Die konsep van 'vroulike skoonheid'
- Gebruik van verwringing of fragmentasie
- Uitdrukking van vroulike heldhaftigheid
- Publieke interaksie met die werke
- Met watter werk kan jy jouself die meeste vereenselwig? Motiveer jou antwoord.

(6)

- 7.2 In die vorm van 'n kort opstel, bespreek TWEE ander voorbeelde van geslagskwessies wat handel oor óf manlikheid óf vroulikheid wat jy bestudeer het.

Jy kan die volgende as 'n riglyn gebruik:

- Name van kunstenaars en titels van werke
- Beskrywing of vertolking van die kunswerk
- Gebruik van styl
- Moontlike interpretasies/betekenis

(14)
[20]

FIGUUR 7a: Alexandros, **Venus de Milo**, marmer, 150 v.C.

FIGUUR 7b: Lionel Smit, **Fragmentation (Fragmentasie)**, geverfde brons, 2013.

FIGUUR 7c: Marc Quinn, **Breath (Asem)**, 11 meter hoë reusagtige opblaasfiguur van 'n swanger vrou, Alison Lapper, 2013. Aansig 1.

FIGUUR 7d: Marc Quinn, **Breath (Asem)**, 11 meter hoë reusagtige opblaasfiguur van 'n swanger vrou, Alison Lapper, 2013. Aansig 2.

VRAAG 8: ARGITEKTUUR IN SUID-AFRIKA

Volgens die Franse filosoof, Jacques Derrida, is 'argitektuur niks anders as net nog een van die baie maniere om te kommunikeer nie'.

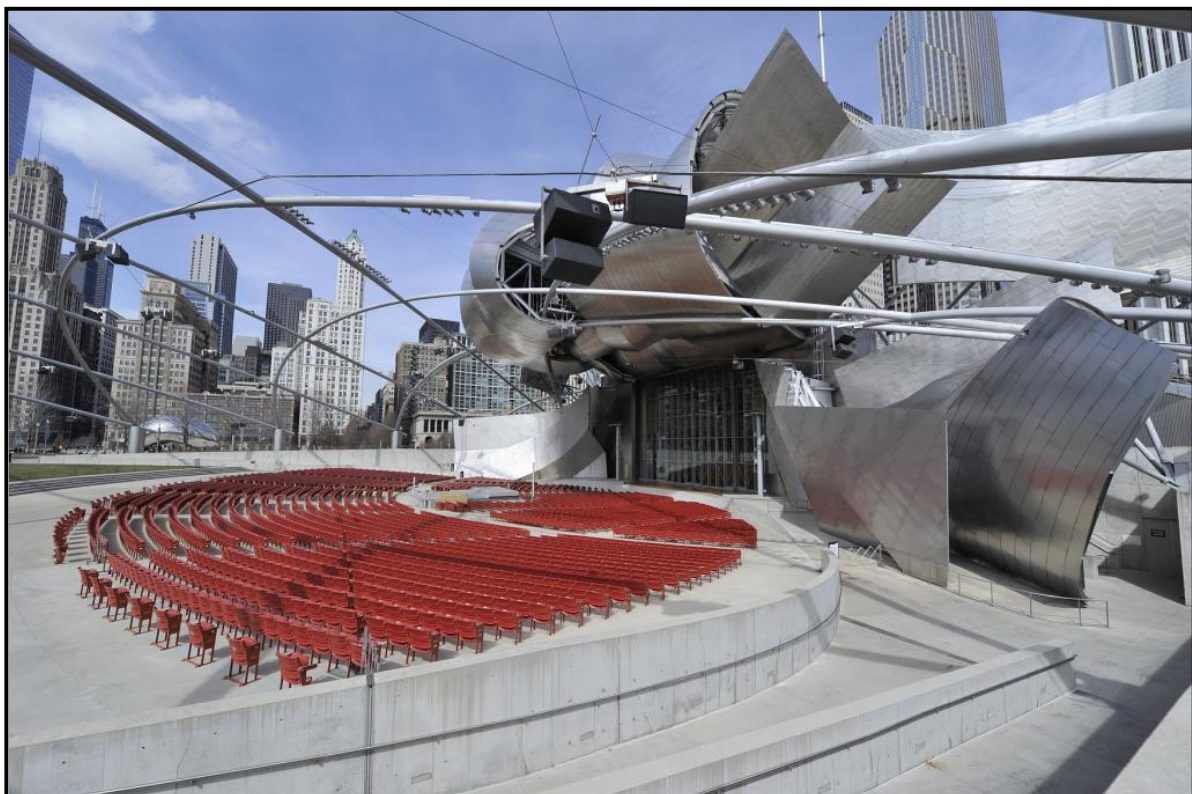
Verwys na die stelling hierbo. Gebruik enige TWEE geboue/strukture wat jy bestudeer het, sowel as die visuele bronne in FIGUUR 8a en 8b, en skryf 'n opstel waarin jy die volgende in gedagte hou:

- Name van argitekte en geboue
- Ligging en plasing
- Gebruik van boumateriale en tegnieke
- Moontlike inspirasie en invloede
- Konstruksiemetodes
- Gebruik van styl
- Funksie van die gebou

[20]

FIGUUR 8a: Nico van der Meulen Argitekte, ***Glass House (Glashuis)***, 2012.

FIGUUR 8b: Frank Gehry, ***Jay Pritzker Pavilion (Jay Pritzker-paviljoen)***, Millennium Park, Chicago, 2011.

TOTAAL: 100